

*Yazarın 16.06.2000 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan yazısından alınmıştır.

E
C
Z
A
N
E
L
E
R

Çocukluğumda gördüğüm eczaneleri bir daha görmedim. Ne zaman nasıl kaybolduklarını bilmiyorum. Fakat o eczaneleri bir rüyada gördüğümü sanıyorum. Zaten bütün çocukluğumu bir rüyadan ayırt edemiyorum. Bu bir "İstanbul rüyası"ydı.

O zamanlar Kadıköyü'nde otururken belli bir eczaneye mi gidiyorduk, yalnızca semtimizin eczanesinden mi alışveriş ediyorduk? Belleğin sisleri örtmüştü...

Vapur iskeleye yanaşıp biz de Beyoğlu yakasından Kadıköyü'ne döndüğümüzde, iskeledeki, Rıhtım Caddesi'ndeki eczane'nin önünden ille geçerdik. Adı belki İskele Eczanesi, belki Rıhtım Eczanesi'ydi. Belki de başka bir adı vardı.

Camekanı koyu ahşap çerçevesiydi. Camekanında madalyon şeklinde üç büyük cam kavanoz bütün günler biz çocukların hayallerini süslesin diye durdurdu sanki. En baştakinde zümrüt yeşili, ortadakinde topaz sarısı, üçüncüsünde yakut kırmızısı sıvılar birden bire renkli bir düş dünyasına alıp çekerdi.

Mevsimlerden mevsimlere geçilir, yazılı günleri kışlı günler takip eder, güneşni aydınlığı solar, ne var ki kavanozlu eczane'nin kavanozlarındaki ışıltılı renkler hep aynı kalırdı, hep ışık ışık, yıldız yıldız...

Bu sıvıların renkleri hep şuruplu, baygın, hep zehirli, acımtırdı.. Evet, onların tadını hisseder gibi olurdum. Bazen de renklerinde bir dünya yüzdüğüne inanırdım. Yakut kırmızısında, topaz sarısında, zümrüt yeşilinde yüzen dünyalar. Kurduğum hayali pek harikulade bulurdum.

Böyle cam kavanozlu birçok eczane hatırlıyorum. Çocukluğumun eczaneleri, ola ki, hep renkli sıvıların dolup taşıdığı kavanozlarla bezeliydi. Safir mavisini de hatırlıyorum. Kavanozların kimileri yeryuvarlak gibi küremsi, şişmandı.

Şuruplu, baygın, ya da zehirli, acımtırak renklerin bir başka özelliği daha vardı benim için. Renkler, o günkü ruh durumunuzla koşutluk kurarak anlam kazanırdı:

Mutlu günlerde karanfil kokan lohusa şerbetinin, azıcık yudumlayabildiğiniz muz ve nane likörünün tadını, rayıhasını hissediyor gibi olurdunuz. Yok, mavi renkli sıvıyla baş başaysanız, hep sıcak yaz günleri, hep İstanbul pilajları yaşardınız, hatta bir dilim karpuz, bir dilim beyaz peynir yemiş gibi olurdunuz...

Mutsuz günlerinizde o boyalı sular mutsuzluğunuzu gidermek için paha biçilmez intikam içkileriydi. Nitekim Pardayanlar'ı - yıllar sonra- okurken, her zehir sahnesinde, çocukluğumun eczanelerini, şu cam kavanozları ille gözümün önüne getirecektim.

Eczanelere ilişkin böylesi tuhaf çağrışımlarım var:

Eski eczanelerin ahşap girişlerini Beyoğlu sinemalarının, Kadıköyü'ndeki Opera'nın, Süreyya'nın girişlerine benzettiğimden, nice zamanlar sinemalarla eczaneler arasında, söze dökemediğim bir özdeşlik kurmuşumdur.

Kimbilir belki de ilaçların yapıldığı arka bölmede hiç izlemediğimiz filmler beyazperdeye.... gizli, gizemli beyazperdeye yansıyor. Kimbilir, yan doktor bildiğimiz eski eczacılar gizli birer sinemacıydılar..

Tabii bu düşüncelerimi ne büyüklerime, ne yaşlılarıma söyledim. İşte yıllar sonra size söylüyorum.

Eski eczacılar müşterilerini birer tanış, dost gibi karşılardı. Herkesin kullandığı ilaçlar bilinir, filanca hanımın "mavi kutu"sü, filanca beyin "kırmızı hap"ı hemen, kolaylıkla, yanılığa düşmeden raflardan alınır, geçmiş olsun dilekleriyle verilir.

Cihangir'de bir eczacı hanım vardı ki, eczanesine girdiğimizde onu konu komşusuna fal bakarken bulurduk. Elinde fincan, üç vakitli birtakım saadetler söylerdi, ama hep saadetler. Biz de dinlerdik. Ancak fal bittikten sora Gripin'imizi, Primadon'umuzu alırdık. (Primadon nasıl yazılıyordu? Belki ilk 7 yoktu, Primadon... Mor yazılı beyaz kutu...)

(Şimdi teyzem eczacı Sara Akdağ'dan aslımı öğrendim: Pyramidon'muş. Zavallı belleğim.)

